

Sabirabadda "Mirzə Ələkbər Sabirin sənət idealları və müasir dövr" mövzusunda elmi konfrans

May ayının 11-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu və Sabirabad Rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatlığı ilə böyük Azərbaycan şairi, satirik poeziyamızın qüdrətli nümayəndəsi Mirzə Ələkbər Sabirin 160 illiyinə həsr olunmuş "Mirzə Ələkbər Sabirin sənət idealları və müasir dövr" adlı elmi konfrans keçirildi. Konfrans iştirakçıları əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin Sabirabad şəhərindəki abidəsinin önünə əklillər qoyaraq dəhi insanın xatirəsinə yad etdilər. Sonra tədbir iştirakçıları şairin abidəsinə ziyarət edərək önünə tor çiçək dəstələri qoydular. Tədbir Sabirabad rayonunda, Heydər Əliyev Mərkəzində baş tutdu. AMEA-nın vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun baş direktoru, akademik İsa Həbibbəyli, Sabirabad Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Sıraçqəddin Cabbarov, filologiya elmləri doktoru, professor Qozonfər Paşayev, XX əsr (Sovet dövrü) Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru, professor Şirindil Alishanlı, baş direktorun müşaviri, filologiya elmləri doktoru, dosent Əlizadə Əsgərli, Uşaq ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri, filologiya elmləri doktoru, dosent Elnarə Akimova, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun elmi katibi, filologiya üzrə fəlsəfi doktoru, dosent Aygün Bağırılı, Mətbuat tarixi və publisistika şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfi doktoru, dosent Gülbəniz Babayeva, informasiya və tərcümə şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfi doktoru Zakirə Əliyeva, institutun digər əməkdaşları Rəşad Qasımov, Pənah Hacıyev, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, jurnalist İradə Əlili, şairə, publisist Rəqibə Qovvas, şair, publisist Xanoğlan Xan, Mirzə Ələkbər Sabir Fondunun təsisçisi və prezidenti, şairin nəvəsi Sevda Tahirli, Sabirabad rayon icra aparatının nümayəndələri, Heydər Əliyev Mərkəzinin rəhbərliyi və əməkdaşları, payon mədəniyyət evinin işçiləri, eləcə də geniş ictimaiyyətin nümayəndələri, müəllimlər, şagirdlər və başqaları bu möhtəşəm tədbirə qatılmışdılar. Əvvəlcə Sabirabad Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Sıraçqəddin Cabbarov AMEA-nın vitse-prezidenti İsa Həbibbəyli, institut əməkdaşlarını və bütün qonaqları salamlayaraq tədbiri açıq elan etdi, sonra sözü akademik İsa Həbibbəyliyə verdi.

Akademik İsa Həbibbəyli geniş və dərin məzmunlu giriş sözündə ulu öndər Heydər Əliyevin və onun siyasi kursunu bu gün uğurla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin məqsədyönlü siyasətini xüsusi nəzərə çarpdırdı. Daha sonra Sabir yaradıcılığının əsas istiqamətlərini, mövzu və problematikasını

zənginliyini diqqətə çatdıran akademik İsa Həbibbəyli şairin haqqın, həqiqətin və həqiqətin marçısı olduğunu xüsusi vurğulayaraq qeyd etdi ki, "Şairəm, əsrimin ayinəsiyəm" deyən sənətkar mövcud quruluşun və cəmiyyətin yaratmış olduğu bütün öyüntülərə, qanun pozuntularına qarşı çıxmışdır.

Akademik İsa Həbibbəyli şairin yaradıcılığının həm "Molla Nəsrəddin" ədəbi məktəbinin digər üzvlərinə, həm də XX əsrin sonrakı mərhələlərində yaranan və formalaşan ədəbiyyatımızın yeni istiqamətdə inkişafına müsbət təsirini Sabir yaradıcılığının əbədiyaşarlığı kimi dəyərləndirdi.

Professor Qozonfər Paşayev "Mirzə Ələkbər Sabir İraq ədəbiyyatında" adlı məruzəsində bildirdi: "Mən İraqda fəaliyyət göstərən şair və yazıçıların onun yaradıcılığından bəhrələndiklərini, oxuyub təsirələndiklərini müşahidə etdim. Onlarla söhbət zamanı Mirzə Ələkbər Sabirin yaradıcılığında qaldırılan problemlərin bir zamanlar eynilə həmin xalqın taleyində də yaşandığını öyrəndim. Bütün bunlar şairin təkə Əzərbaycanın deyil, bütövlükdə Şərqi dünyasının böyük fikir adamı olduğunu göstərən mühüm məqamlardır. Buna görə də Mirzə Ələkbər Sabir bizim bəşəri və unudulmaz sənətkarımızdır".

Professor Şirindil Alishanlı "Möhəmməd Füzulidən Mirzə Ələkbər Sabirə keçid" adlı məruzəsində ustad Füzulinin Azərbaycan ədəbiyyatındakı yeri və mövqeyi barədə maraqlı məlumat verdi. Böyük satirik kimi şöhrət qazanan Sabirin Füzulinin ölməz ədəbi irsindən sənətkarlıqla yararlanmasını diqqətə çatdırdı. Mirzə Ələkbər Sabirin dəhi Füzulinin məşhur qozəllərinə etdiyi parodiya və pərifrazların yeni forma və məzmununda təqdimi məsələsindən geniş söhbət açdı. Tədqiqatçı şairin novatorluğunu diqqət mərkəzində saxlayaraq, Sabir sənətinin möhtəşəmliyini konkret nümunələr əsasında şərh etdi.

Filologiya elmləri doktoru Əlizadə Əsgərli "Xəlil Rza Ulutürkün arxivindən: Mir-

zə Cəlil və Mirzə Ələkbər Sabir" adlı məruzəsində qeyd etdi ki, Azərbaycanın böyük istiqbalçı şairi Xəlil Rza Ulutürk də dövrün bir çox ziyalıları kimi "Molla Nəsrəddin" jurnalını, molla-nəsrəddinçilərin yaradıcılığını dərinləndirən və fikir süzəgicindən keçirmişdir. Xüsusilə, Cəlil Məmmədquluzadə və Mirzə Ələkbər Sabir yaradıcılığına böyük önəm verən Xəlil Rza Ulutürk Azərbaycanda 90-cı illərdə başlanan azadlıq hərəkatının hələ keçən əsrin əvvəllərindən başladığını söyləmişdi. O, bu mühüm və tələpəli problemin xalqımızın bir çox azad düşüncəli, istiqbalçı ziyalıları, o cümlədən molla-nəsrəddinçilər tərəfindən həyata keçirildiyini bildirdi.

Filologiya elmləri doktoru Elnarə Akimova "Mirzə Ələkbər Sabir və uşaq ədəbiyyatı" məruzəsində şairin ibtidai siniflərdə tədris olunan şeirlərinin uşaq tərəkürünün, dünyagörüşünün, əqli və zehni düşüncəsinin formalaşmasındakı rolunu konkret faktlar əsasında işıqlandırdı. Şairin məktəblə bağlı bir sıra şeirlərinin uşaqların təlim-tərbiyəsində, ataya-anaya hörmət hissəsinin aşılanmasında, böyüklərə hörmət və qayğı ilə yanaşılmasında, onlarda yüksək insani keyfiy-

yətlərin formalaşmasında müstəsna rolunu xüsusi nəzərə çatdırdı.

Filologiya üzrə fəlsəfi doktoru Gülbəniz Babayeva "Molla Nəsrəddin" jurnalı və Mirzə Ələkbər Sabir" adlı məruzəsində qeyd etdi ki, 1906-cı ilin 7 aprelində nəşrə başlayan bu satirik mətbuat orqanı Sabiri zəmanəmizin böyük və əvəzolunmaz şairi kimi yetişdirdi. Eyni zamanda Sabirin jurnala ifadə tərzinə yenilik gətirdi. Mirzə Ələkbər Sabir "Molla Nəsrəddin" jurnalı vasitəsilə XX əsr Azərbaycan satirik poeziyasının zirvəsinə fəth etdi. Cəlil Məmmədquluzadənin nəsrəddinçiliyi yeniliyi satirik poeziyada Sabir edə bildi. Şair Azərbaycan şeirini klassik

poeziyamızdan fərqli olaraq, yeni bir istiqamətə yönəltdi.

Gülbəniz Babayeva, həmçinin bildirdi ki, Sabirin klassik Şərqi şairləri Xaqaniyə, Füzuliyə, S.Ə.Şirvaniyə, Raciyyə, Namiq Kamala, Mahmud Əkrəmə, Abdulla Cövdətə, Firdovsiyə, Hafizə, Sədiyə yazdığı çoxsaylı nəzirlər şairin dərin, zəngin mütaliəsini göstərir və onun geniş erudisiyaya, çoxşəxli poetik imkanlara malik novator bir sənətkar olduğunu aşkarlayır. Bu keyfiyyətlər şairin "Molla Nəsrəddin" jurnalında yer alan satiralarında daha qabarıq şəkildə özünü göstərir.

Tədbirdə jurnalist İradə Əlili "Mirzə Ələkbər Sabir dühası", şairə, publisist Rəqibə Qovvas "Mirzə Ələkbər Sabir orta məktəb dərslərində", şair, publisist Xanoğlan Xan "Mirzə Ələkbər Sabir və sabirabadlılar" adlı məruzələrində şairin Azərbaycan ədəbiyyatına verdiyi töhfələrdən, Mirzə Ələkbər Sabir yaradıcılığının orta məktəblərdə tədrisi məsələlərinə diqqətin artırılması kimi mühüm problemlərdən söhbət açdılar.

"Mirzə Ələkbər Sabirin sənət idealları və müasir dövr" adlı tədbirdə şairin nəvəsi Sevda Tahirli babası ilə bağlı atasının xatirələrini, şairin həyat və yaradıcılığına aid elmə məlum olmayan bir sıra faktları açıqladı. Tədbirin təşkilatçılarına ailələrin adından dərin minnətdarlığını bildirdi.

Tədbirdən sonra iştirakçılar, akademiyanın rəhbərliyi, əməkdaşları və icra hakimiyyəti

yəti nümayəndələrinin bir qrupu Mirzə Ələkbər Sabirin Sabirabadda yaşayan qohumu Afət Tahirzadənin evində qonaq oldular. Vaxtilə şairin sabun bişirdiyi tiyan ziyarətçilərin dərin marağına səbəb oldu. İllərdən bəri qorunub saxlanılan bu eksponat şairin həyat və moşəti ilə bağlı bir çox məqamlara işıq saldı. Afət Tahirzadə söhbət əsnasında tiyanın Şamaxıdan Sabirabadda gətirilməsi tarixçəsi haqqında məlumat verdi. Daha sonra tədbir iştirakçıları Kürül Arzın qovuşduğu Suqovuşana səyahət etdilər. Xatırladı ki, "Azərbaycanfilm" in istehsal etdiyi "Böyük dayağ" filmində də Suqovuşanın geniş panoramı canlandırılmışdır. Bu müqəddəs məkana ziyarətçilərin qolbında dərin izlər qoydu.

Akademik İsa Həbibbəyli yekunda belə tədbirlərin vaxtaşırı keçirilməsinin böyük tarixi əhəmiyyət daşıdığını və vacibliyini vurğuladı. Mirzə Ələkbər Sabir anadan olmasının 160 illiyinə həsr olunmuş tədbirin təşkilində göstərdiyi xidmətə və yüksək qonaqpərvərliyə görə Sabirabad Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Sıraçqəddin Cabbarov və rayon ictimaiyyətinə dərin minnətdarlığını bildirdi.

Gülbəniz BABAYEVA

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu Mətbuat tarixi və publisistika şöbəsinin aparıcı elmi işçisi, filologiya üzrə fəlsəfi doktoru

